НАРОДНА БИБЛИОТЕКА-ТЪРНОВО
НАР. БИБЛИОТЕКА-ТЪРНОВО ДЕПОЗИТНИ 19..... г. ДУБЛИКАТ

Год. III. Варна, 11 ноември 1922 год. Брой 42.

БЪЛГАРСКИ СТОПАНСКИ ВЕСТНИК

Суми, отнасящи се до вестника, се изпращат до Редактор-Администратора **Петко Ст. Здребечков** – Варна

ОРГАН НА ДРУЖЕСТВОТО НА ВАРНЕНСКИТЕ ТЪРГОВЦИ
УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕН КОМИТЕТ

РЕДАКЦИЯТА и АДМИНИСТРАЦИЯ се помещават в печатницата Д. ТОДОРОВ ВАРНА

ИЗЛИЗА един път седмично.

Абонамент 70 лв. годишно За странство 150 лева.

Обявления:

1) за големи търговски по 1·50 лв. кв. см.; 2) за официални 1·80 лв. кв. см. Приставски по един лев на дума. В хрониката по 8 лв. на ред; търговски циркуляри 200. За годявкии венчални 50 лева и некролози 100 лв.

Петко Ст. Здребечков.

Пред общите народни интереси свийте партийните знамена

Колкото и разгорещените вжтрешни партийни борби да погжщат вниманието на гражданството и да го отклоняват от големите световни вжпроси, колкото и тия борби да му не дават мира и покой за да съсредоточи напжлно внимание и грижи по най-жизнените в тоя момент за страната ни вжпроси, все пак будното и трезво гражданство сжс най-голема заинтересованост и трепет следи развоя на болния за него Тракийски вжпрос, защото то не може да затвори очите си за да не вижда гинещите в най-гровна мизерия, по всичките краища на страната родни братя — 300000-те тракийски бежанци, то не може да не чувствува тежестта им вжрху плещите си. Безсжойството е пжлно и тъгата много дълбока, защото и сега, слез толкова тежки изпитни, изгледите за правилното, за разумното разрешение на тоя вечно болен вжпрос, сж твърде слаби. На където и да се обжрнем, на където и да хвжрлим погледа си, пред нас се изправят многобройните противоречия и постоянни вежгавания, които не могат да дадат утеха и покой на тия, що тъй дълго време, убедени в своята кристална правота, сжс детинска наивност чакат последната и права дума на „хуманна", на всесилна Европа и, подобно на древните израилтяни, с нетжрпение очакват завжрщането им по родни огнища, под мила бащина стреха. Техните ожидания и днес сж един блян толкова далечен, колкото и в дните на самото им изгнание. И, пред настжпващата сурова зима, оплакват те и последната си минута, гинещи един по един в пределите на гостоприемната братска земя, станали тежки и досадни на свои близки и по далечни родни братя. Те хвжрлят последни проклятия вжрху очия, жестокосжрдечието на които им стрежда тая тежка участ.

А в туй време вжзпграчите на голямата световна политика, тихи и невжзмутими, продължават безмилостната си игра, изнамирайки нови лозунги за заблуждаване на онеправданите, защото груби материални интереси движат целата им дипломатическа дейност, груби и егоистични интереси отдавна сж завладели ненаситните им коварни душици. Заради тия интереси те не пощадиха честолюбието и на своя спасител, на плешите на когото спечелиха войната, а му се отплатиха с най черна благодарност, като го направиха пжлен отшелник, та заедно с него погребаха на веки и прословутите му 14 точки.

Наистина, провиденето много бжрзо и тежко накара авторите на тия неправди. То скоро пречупи безграничното им високомерие и ги застави сжс свалени шапки да направят в Мудания низък поклон на оногова, когото само преди година две беха прокламирали за разбойник. Днес самите те му отварят вратите и му предават клуварят на Европа. И утре щат не човете щат те ще седнат рамо до рамо сжс вчерашния „разбойник" и под неговите повеления ще открояват картата на Европа!

Да. Там ги заведе техната претенциозна дипломация и нечуваното им жестокосжрдечие към сиромасите, на малките, на слабите народи. И пре все това, у тия безсжрдечни към чуждите нещастия хора разума не е заговорил. И сега, когато техната жестокост към онеправданите ги срина толкова низко, те не искат да се вслушат в гласа на правдата, в гласа на разума. И днес продължават те да търсят изход по старите отживени пжтища, които, страхуваме се, ще ги изправят пред още по-тежки от досегашните изпитни. Те не искат да погледнат и разберат, че техното нещастие дойде заедно с нашето или по право то е продукт, е произход от нашето, защото те не държаха никаква сметка за потжпканите народи, не им признаха никакви права, а се задоволяваха да си служат с тех като с разменна монета.

Тях и днес не затрогва мемоарите на тракийци, нито пжк загрижва протести на македонците, при всичко че за защита на слабите и малцинствата са отредили Обществото на Народите. Те мислят само как да отклонят тежкият удар на Кемала, който тъй неочаквано се стовари вжрху главите им, като с чужда пита направят майчин помен. Иначе отдавна те биха прегжрнали спасителния лозунг — автономията на Тракия и Македония и биха обезпечили свободата на най-угнетените, посредством което ще се вждвори мирът на балканите.

Днес, когато Кемал е уморена Европа безсилна, ред е и на България да каже своята тежка дума, защото, както по рано така и сега, само за сметка на българския народ ще стават всички жертви.

За голямо сжжаление, ненавремените и крайно ожесточени партизански страсти дробят силите на родни и излагат престижа на страната ни, обезсилват държавата ни. Ний сме безсилни в тоя момент с достойнство да защитим правата си.

Ако туй не беше така, ако нашето безсилие не беше тъй явно, тъй открито, ако сред нашите народни водачи в тоя момент цареше единодушие и разбирателство, ако правителството не беше тъй безрезервно изгубило подкрепата на опозиционните водители, ако то би проценило момента и би групирало около себе си всички държавници и общественици, като се абстрахира от всякакви партизански борби, за да постигне единство в целокупния български народ и да разполага с мощната му подкрепа, тоиа на турската преса, в отговор искането ни автономията на Тракия и излаз на Бяло море, щеше да бъде сжвършено друг, па и отношенията на Белград и Букурещ много по други.

Явно е, че нашето безумие убива нашата стойност. Нашият крах е в нашата глупост. И при все туй изглежда, че ний предпочитаме да пърхим до край в своя инат та дори и да се самопогребем.

Не. На партийните ежби трябва по скоро да се тури край. Последните не бива да минават границите на приличното, границите на възможното.

Никоя интересите на която и да било партия не бива да се поставят над общонародните. Време е да се свият всички партийни знамена и да се вместят от общото триколйорно, защото „Сжединението прави силата".

Моменти като днешните и в хилядата години веднаж не се повтарят. Ще носим голем грех пред себе си и пред историята ако не сжумеем да ги използуваме напжлно.

Прочее, стига запалшване и разпалване диви партизански страсти. Нека си подадем ржка и по скоро сплотим като народ, защото това ще ни издигне в очите на вжнш-ния слят, ващото само така ще можем да защитим правата си и да турим край на теглата си. Само в туй наше единодушие лежи гаранцията за извоюване автономия за Тракия и Македония, за вжзвжщането родните ни братя Тракийци и Македонци по бащините им огнищата; само в него е и залогжт за нашия пзлаз на Бяло море.

Да си помогнем сами, та и Господ да ни помогне.

Безпаричието и нови емисии

II.

Ако новото увеличение на банкнотите, като изключение от правилото, не повече, било поради увеличение на количеството им, било поради влиянието на много други фактори, надолу и курса на паричната единица, то с постепенното техно увеличение може да се дойде до толкова парични капитали, отколкото, горе-доле, пазаря се нуждае. При интенсивно развитие на стопанския живот и това е вжзможно. Никой разбран привжрженик на количествената теория не е поджржал, че всякога всеко увеличение количеството на книжните пари неизбежно води към обезценяването им, както туй някои искат да кажат. Количеството в общи основи, като обща причина важи за височината на курса, но при неизменността на на всички други фактори. Действието на другите фактори някога може да бжде такова, щото при почти едно и сжщо количество банкноти, курса да се колебае силно. Пример за това е Русия в периода 1880—1891 год. Може да имаме случаи, щото увеличението на банкнотното обращение не само да не е сжпроводено с обезценяване на паричната единица, но напротив да се сжпровожда, ако дори то не подпомага и причинява повишаване на курса й. Пример за това сж ни дали С. Амер. Щати, когато след Мак-Кулаховите сжкращения на неразм. банкнотно обращение през 1865—68 год. на 142·5 мил. долари, сж пустнали с постепенност в обращение поради настаналото безпаричие нови 80 мил. долари, без курса им да спадне, като дори се е повишил, вследствие разцвета на производителните сили в страната. Пример за това от миналото е и Австрия, в която през 1816 год. книжните пари сж били увеличени с 400 мил. гулдени и вжпреки туй курса не само че не е паднал, но се е дори повишил. Пример пжк за падане на курса вжпреки сжкращението на банкнотното обращение е нашата страна през 1920 година.

Ако вжпреки тия примери — изключения — требва да бждем, по принцип, против нови емисии, то е защото виждаме да се вжзвежда от известни среди в научна истина, в научен закон това, което е само изключение. Като общ закон остават изводите на количествената теория, остават верни всичките страхове от увеличаването на банкнотното обращение. За да се допустне последното, требва да се приведат сериозни доказателства, че то не би повлияло за по-големо колебание на курса и за по-големо обезценение. Нищо подобно не се прави. Чувствува се безпаричие: дайте нови пари, ни казват наводнителите с банкноти. И това те ще искат до като се почувствува сибективно, — нещо много неопределено, — задоволена нуждата. Ако с увеличение на банкнотите е би спадала покупателната сила на паричната единица, можем теоритически поне, да достигнем до нормален паричен пазар. Но кой ще ни гарантира, че вследствие на появил се застой в стопанската деятелност на страната, вследствие на покачване курса на паричната единица, ние не ще се отзовем от безпаричие в едно по-големо, или помалко многопаричие, с отрицателните страни на последното? И кое ни гарантира, най-сетне, че увеличението на банкнотното обращение ще отстрани недостига от пари, когато увеличението след войната не отстрани този недостиг и последния все повече и повече вжзраства? Где сж доказателствата, че нови някакви 700 милиона лева ще свършат това, което не можаха да свършат $1^1/_2$ милиард лева, пустнати след войната? Нека се разбере еднаж за винаги, че ние страдаме не от малочисленост на банкноти, а от долнокурсна парична единица.

При това положение не можем ли основателно да се страхуваме, че пускането на нови 700 милиона лева, особдно наведнаж, както туй се иска, като понижи отново курса на лева не ще облекчи значително безпаричието и че дори може да го засили? Ако под влиянието на многото фактори, които определят курса на паричната единица, той до сега отиде така ниско, че ценноста на находящите се в обращение банкноти стои далеко долу от парите, които сж нуждни за правилното стокообращение у нас. то где е сигурноста, че при новите емисии това нема да стане и нема следователно пак да страдаме от безпаричие, както страдаме днес?

Ние имаме основание да сметаме минимална опастноста от безпаричие при нова емисия, само когато се забелезва една твърда, постоянна тенденция в повишение на лева. Само тогава, като изключение, може да се допустне нова емисия, ограничена и крайно предпазлива, целеща стабилизацията на паричната ни единица.

Стабилизирането курса на лева, сдобиване с една вжзможно по-слабо колебающа се парична единица, — ето основната цел, която требва да преследваме. За нейното постигане е допустима, — оправдана при дадени обстоятелства и известна инфлация, както при други — дефлация. Сдобиване с вжзможно твърд, постоянен измерител на ценностите, ето вжрховната цел, на която требва да служат всички средства. Тая само цел може, в общи черти, да оправдае една по-голема или по-малка емисия.

Общата сметка, която някои правят, като сметат, че би требвало да имаме днес в обржщение за задоволяване на нуждите си 12 милиарда или поне 6 милиарда лева, защото такава една сума при днешната покупателна сила на лева би била приблизително равна на паричните ни средства до войната, е сметка основно погрешна. Преди всичко никой не може да докаже аритметически какви сж днешните нужди от парични знаци в сравнение с тия от преди войната. Ако се сжди по вносно-износната ни търговия и ред други фактори и признаци, тия нужди днес са далеко помалки от прежните. Но независимо от туй, нуждата от пари днес далече не може да се изчисли с едно умножение стойността на лева в злато, на количеството злато и негови представители до войната, тъй като обезценението на кн. лев далече не е еднакво спремо златото (специфичното обезценяване) и спремо ред услуги и стоки: превоз по железниците, пощи, телеграф, данжци, тютюн, папироси, нормирани наеми и пр. и пр. (общото обезценяване.) Спремо последните покупателната сила на лева е по-голема.

Но да приемем, че при запазване днешното ниво на лева достатжчни биха били 6 милиарда лева. Где е гаранцията, че това ниво ще се запази?

Ако, както вече казахме, под влиянието на всички фактори обезценяване лева, общата стойност на банкнотите в обращение, това обезценяване до днес е отишло далеко под сумата, която отговаря на довоените ни парични капитали, то с какво сме обезпечени, че туй не ще стане, когато ще имаме 6, или 12 милиарда лева и че в последния случай не ще кажат: искаме нова емисия, защото книжните ни пари, вече 6, или 12 милиарда лева, оценени в днешния златен курс, сж далеко по-малко от тия преди войната, или от тия, от които се нуждаем?

Да се усвоят вжзгледите които, поджржат наводнителите и да се тръгне по техния пжт, не значи ли да усвоим пжтя на разорителната, безкрайна инфлация, с всичките ней присжщи гибелни последствия?

Вжпроса е за парите, мерило на ценностите и орждие на стокообржщението, с които е свързано благоденствието народно, чието правилно ржководене е най-високата мждрост на управлението.

Ценейки тая техна роля, ние указваме на началата, движещи техния механизжм и на опасенията, които требва да се имат пред вид при нови емисии, очертахме най-бегло рамките, в които требва да се тре-

„ЛЕЙЧЕВ ПАТАМАНСКИ ДОНЧЕВ"
За телегр.: „Колония" АКЦ. Д-ВО = ВАРНА. Телефон № 83
В ДЕПОЗИТ РАЗПОЛАГАТ С:
ЗАХАР на бучки и на песжк
МАСЛА джрвени и „СОЯ"
МАСЛИНИ волоски разни
САПУНИ „Сжлайт," „Айвалийски", Марсилски и др.
ОРИЗ Английски
МАКАРОНИ И ФИДЕТА
ЛЕБЛЕБИИ, КАНЕЛА
ЧЕР И ЧЕРВЕН ПИПЕР
Лимонова сол „Кристал" и обикновена
САРДЕЛИ Портогалски
СОДА Каустик „КЕНГУРО"
СОДА бикарбонат
Калай марка „Агне & Флаг"
Нишаджр, Стипца, Зачка, Бахар, Кжна, Чай, Чувен и Тамян.
СВЕЩИ от прочутата фабрика „ГУДА"
КНИГА амбалажна
БОЯ за обуща „Булгарин" „STELLA"
ГВОЗДЕИ Германски
ВЖЖА и КЖНАПИ разни муне.а
ДЕЦИМАЛИ
НА ПЖТ ИМАТ:
КАФЕТА „Тип" и „Сюперйор", ОРИЗ Пловдивски, САПУНИ марка „COQUELICOT" и „CANTINIERE" по 144 чифта в каса, СОДА за пране, ТОРБИ калкута, КНИГА амбалажна сива, СИНКА, КЖНАПИ, ВЖЖА за царвули, ДЕЦАМАЛИ и САНТИМАЛИ от по 50—500 КГ.
ЦЕНИ ВСЯКОГА НАЙ-ИЗНОСНИ. 4—5

БРАТЯ ТЕНЕВИ, ВАРНА
КОЛОНИЯЛ-ЖЕЛЕЗАРИЯ НА ЕДРО
разполагаме с готови в депозит стоки
Телефон № 71 ** Телеграми Теневи
КАФЕТА, КАЛАЙ англ. I кач., „агне" МАСЛА джрвени Айвалийско, Метелинско и памучно, МАСЛИНИ Волос разни качества ЛЕМОНОВА сол кристал, СОДА каустник Англ. 70/72 60/62 варели от 50 кгр. СИН КАМЖК 98/99, СТИПЦА, ЗАЧКА, КАЛОФОН, ЧЕР ПИПЕР Singapour, МАРСИЛСКИ САПУН, ТУРСКИ Гиритски, МЕСТЕН тип Марсилски, СВЕЩИ, ЛЕБЛЕБИИ, ЧЕРНА ЛАМАРИНА № 14, 12, 10, 8 ЧЕРНА ЛАМАРИНА дебела 1, $1^1/_2$, 2, $2^1/_2$ м/три. ГАЛВАНИЗИРАНА ЛАМАРИНА № 14, 12, 10 БЯЛО ТЕНЕКЕ 56, 40 и 30 л., ГВОЗДЕИ всички №-ра I стока, ЦИНК, ПУТРЕЛИ за строеж, ТОРБИ калкута, ДЖАМОВЕ Белгийски от най прйчутите фабрики ВЖЖА, ВЖРВИ и КЖНАПИ разни, СИНЯ БОЯ, ПАРАФИН, СОДА БИКАРБОНАТ, АМБАЛАЖНА ХАРТИЯ, ЧАЙ и др.
За сезона ни пристигат всякакви колониални стоки
Цени конкурентни. 9—10

БОЯН Г. ИЛИЕВ-ВАРНА
КОМИСИОНА
НА ЗЖРНЕНИ ХРАНИ И ВАРИВА. 3—5

БЖЛГАРСКО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО
за търговия и промишленост
„БЯЛО МОРЕ" = ВАРНА
ЗА ТЕЛЕГР. „БЯЛО/МОРЕ" ТЕЛЕФОН № 94.
ОТКРИ ОТДЕЛ КОМИСИОНА С ЗЖРНЕНИ ХРАНИ И ВАРИВА. 9—10

Фетваджиев, Кърджилов & Чешмеджиеви, Варна
Комисиона—Експедиция—Представителство.
ИЗВЖРШВАТ:
ВСИЧКИ МИТНИЧНИ ФОРМАЛНОСТИ ПО ВНОС И ИЗНОС ВЖРЗО, АКУРАТНО И ПРИ НАЙ-ИЗНОСНИ УСЛОВИЯ.
Отдел Комисиона
на зжрнени храни и варива.
ПРЕДСТАВИТЕЛИ
на Акц. Д-ло за Международни Транспорти „ТРАНСБАЛКАНИЯ",
Кореспонденция на: френски, немски и английски. 3—4
За телегрми: ЧЕШМЕДЖИЕВ.

СЕРНА И СОЛНА КИСЕЛИНА
ОТЛИЧНО КАЧЕСТВО
в дамаджани добре опаковани, по цени без конкуренция при
ИСАК Р. ПЕРЕЦ = РУСЕ
близо до хотел „Комерсиял", телефон № 246. 3—5